

दाधा ध्वदाध ।

दासुपा धारुपाश्च धातवो धुसंज्ञाः स्फुर्दाप- ॥ ११ ॥
विना । ध्वसौः - ० इत्पेक्वम् - देहि । दत्तम् ।
अददात् । अदत्त । दद्यात् । दहीत् । देधात् ।
दासीष्ट । अदात् । अदासाम् । अदुः

दुदात्त, दाण, दी, देह, दुधात्त आर

येह - इन धः धातुओं की 'धुसंज्ञा' होने पर इन धातुओं से किल्पलप के
धुसंज्ञा होने पर इन धातुओं से किल्पलप के
इकारादेश आदि 'धुसंज्ञा' - विषयक कार्य होते हैं।
उदाहरण के लिए लोट लकार के मध्यमपुरुष-एकवचन
में 'दा' धातु से 'दिप' तथा उसके स्थाग पर
'दि' आदि अन्य कार्य होकर 'द' हा दि' रूप बनता
है। यहाँ प्रकृत स्वर से 'दा' धुसंज्ञक है। अतः
ध्वसौरेवाम्बलोलोपश्च, से 'दा' के आकार के स्थाग
पर एव तथा अम्बल 'द' का लोप होकर 'द ए हि'
= 'देहि' रूप सिद्ध होता है।

स्वाध्वोरिच्ये ।

अनध्वोरिच्यदेशः सिच्यं द्वित् स्वादात्मनेपदे । अदिति ।
अदास्यत् । अदास्यत । दुधात्त धारण - पौषणयोः ।
दधाति ।

द्व्यस्तधौश्च ।

द्विरुक्तस्य कथन्तस्य धातौ वशी भव स्मात्तथाः परधाः
इध्वोश्च परतः । दत्तः । दधाति । दधासि । धव्यः । धव्यं ।
धमै । दधाते । दधते । दध्यै । धद्ध्यै । ध्वसौरेवाम्बलोलोपश्च-
लोपश्च - देहि । अदधात् । अदधत् । दद्यात् । दधीत् ।
देधात्, दासीष्ट । अद्यात् । अधीत् । अदास्यत्, अदास्यत
णिजिर् शौचपौषणयोः का० इर इत्संज्ञा वाच्या ।

शिजां प्रदायां गुणः श्लो ।

पिज् विज् - विषामभ्यासस्य गुणः स्थात् श्लो ।
नेनेक्ति । नेनेक्तः । नेनेजति । नेनेक्ते । निनेज ।
निनेजे । नेक्ता । नेकमति, नेकमते । नेनेक्त्वा ।
नेनेक्त्वि ।

लघुषधगुणौ व स्थात् । नेनेजानि । नेनेक्ताम् ।
अनेनेक् । अनेनेक्ताम् । अनेनेजुः । अनेनेजम् । अनेनेक्तम् ।
नेनेज्यात् । निज्यात् । नेनेजीत । निक्तीष्ट ।

इरितौ वा ।

इरितौ धातौश्च्लैरड् वा परस्मैपदेषु । अनिजत् ।
अनेज्जीत् । अनिक्तम् । अनेकमत् । अनेकमतम् ।

परस्मैपद परे होने पर इरित् धातु
के बाद 'च्लि' के स्थान पर विकल्प से
'अड्' आदेश होता है । अनेकाल् शित् सर्वस्य ।
परिलोका से यह आदेश सम्पूर्ण 'च्लि' के स्थान
पर होगा ।

उदाहरण हे । लृक् लुङ् लकार के

प्रथम वृद्ध - एकवचन में 'पिज्' धातु से अर्त् ।
तिप् ओम् च्लि डोकर 'अनिज् च्लि ति' रूप बनता है ।
यद्य 'पिज्' धातु इरित् है क्योंकि मूल 'पिजिर्' ।
इत् । अ श्लेषज्ञा डोकर उतका लोप हो जाता है ।
अतः परस्मैपद प्रथम 'तिप्' परे होने के कारण

प्रकृत ध्रुव से 'अनिज्' के बाद 'च्लि' के स्थान
पर 'अड्' होगा है । ओम् रूप बनता है । अनिज्
अ ति । 'अड्' के चित् होने के कारण यहाँ गुण-

वृद्धि आदि कार्य नहीं होते । 'तिप्' के स्कार के
लोप करने पर (अनिजत्) रूप होता है । अड् के

अगस्त - यत् में इवाम् आदि डोकर 'अनेज्जीत्' रूप बन